

Hallitusohjelma 2019 lainsäädännön ja kaupunkipolitiikan näkökulmasta

Kuopio 29.8.2019

Arto Sulonen
@twittertili

29.8.2019

Lainsäädännön valmistelun kehittäminen (1)

- Lainsäädännön arviointineuvoston roolia vahvistetaan
- Laaditaan valtioneuvostotasoinen **lainsäädännön jälkiarviointijärjestelmä**
- Laaditaan paremman sääntelyn kokonaisvaltainen toimintaohjelma
- **Kuulemiskäytäntöjä** ja vaikutusten arviointia parannetaan ja lisätään kansalaisyhteiskuntaan liittyvää osaamista hallinnossa (**lupaus uudenaikaisesta vuorovaikutuksesta**)
- Lainvalmistelussa edistetään **pohjoismaista yhteistyötä**, etenkin EU-direktiivien voimaansaattamiseksi

Kommentointia

- Tärkeitä kirjauksia hallitusohjelmaan sisältyvien uudistusten taloudellisten vaikutusten arvioinnin näkökulmasta
- Liittyy **rahoitusperiaatteen** toteutumiseen

Lainsäädännön valmistelun kehittäminen (2)

- Lainvalmistelijoiden osaamista **perus- ja ihmisoikeuksissa** vahvistetaan johdonmukaisesti
- **Perustuslain** asemaa ja sen tulkinnan riippumattomuutta kunnioitetaan ja vahvistetaan
- Lakiesitysten perustuslainmukaisuuden sekä **vaikutusten arviointia** tehostetaan ja laajennetaan
- Parlamentaarisen **komiteatyöskentelyn** paluu

Kommentointia

- Onko otettu opiksi edellisten hallitusten virheistä ?

Kuntaliitokset ja kuntien yhteistyö

- Kannustetaan kuntarakenteen vapaaehtoiseen tiivistämiseen taloudellisia esteitä poistamalla
- Tuetaan kuntien yhteistoimintaa elinvoiman turvaamiseksi ja palveluiden järjestämiseksi

Kommentointia

- Valtionosuuden kompensatio ?
- Taloudellinen kannuste heikossa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan vastaanottavalle kunnalle ?
- Laskennallinen yhdistymisavustus ?
- Tämän alle voitaneen lukea myös kuntayhtymien omistajaohjauksen kehittäminen

Kilpailuneutraliteetti

- Selvitetään kuntalain säännöksiä kilpailuneutraliteetista kunnan toteuttamassa elinkeinopolitiikassa kohtuullisuuden takaamiseksi kuntien näkökulmasta
- Kilpailu- ja kuluttajaviraston sekä markkinaoikeuden resurssit turvataan
- Vahvistetaan kilpailu- ja kuluttajavalvonnan toimivaltuuksia, käytettävissä olevia sanktioita ja resursseja

Kommentointia

- Kryptinen vaikeasti tulkittavissa oleva kannanotto
- Kilpailuneutraliteettisäännöksiä on viime aikoina päinvastoin pyritty kiristämään

Maakuntien hallinto

- Maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla

Kommentointia

- Maakuntien ja kuntien hallinnosta ei tulla säätämään samassa laissa
- Erilaiset tarpeet maan eri osissa edellyttävät, että maakunnille jätetään runsaasti liikkumavaraa määritellä hallinnostaan ja toiminnastaan
- Vältettävä edellisen hallituskauden aikaista ylisääntelyä

Rajoituslaki

- Kuntien määräaikaista oikeustoimien rajoittamista investointien ja ulkoistusten suhteen jatketaan ja tiukennetaan
- **Kommentointia**
 - Kannanoton aineellinen sisältö ei avaudu hallitusohjelmasta
 - Ulkoistusten prosenttirajan tiukentaminen 30 prosentista ?
 - Luvanvaraisten investointien euromäärärajan (5 milj. euroa) tiukentaminen ?
 - Lain voimassaoloajan jatkaminen ?

Julkisuuslaki

- Selvitetään tarve ajantasaistaa julkisuuslaki koskemaan asiakirjakohtaisuuden lisäksi tietoa laajemmin
- Arvioidaan julkisuuslain soveltamisalan laajentamista koskemaan julkisen sektorin omistamia tai määräysvallassa olevia oikeushenkilöitä

Kommentointia

- Julkisuuslakia ei tulisi soveltaa kuntien määräysvallassa oleviin avoimilla markkinoilla toimiviin yhteisöihin

Julkiset hankinnat

- Hallitusohjelma sisältää hajautetusti lukuisia kannanottoja julkisten hankintojen hyödyntämisestä erilaisten ongelmien ratkaisemiseksi
- Esimerkiksi sote –uudistus, innovatiiviset hankinnat, laadulliset kriteerit, hinnan vaikutuksen vähentäminen, vastuullisuus, poissulkemisperusteiden laajentaminen, sosiaalinen työllistäminen, teknologisen kehityksen vahvistaminen, kotimaisen ruoan ja kalan käytön edistäminen ym. ym.
- Hankintalakia muutetaan siten, että hiili- ja ympäristöjalanjälki sisällytetään hankintakriteereihin ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankinnoissa

Kommentointia

- Miten pidetään kokonaisuus hanskassa ?
- Mitkä kannanotot edellyttävät hankintalain uudistamista ?

Eräitä selvityshankkeita

- Ajantasaistetaan **kuluttajansuojalakia** etenkin palveluiden osalta ja uudistetaan kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksia koskevaa sääntelyä
- Uudistetaan **vahingonkorvauslain** julkisyhteisöjen korvausvastuuta koskevia säännöksiä
- Korruptionvastaista toimintaa tehostetaan säätämällä **ilmoittajan suojelusta** (ns. Whistleblower direktiivi)

Kommentointia

- Työ jo käynnissä. Kuluttajansuojalakia ei tulisi ulottaa lakisääteisiin julkisiin palveluihin
- ”Uusi” hanke, joka tulisi todennäköisesti johtamaan kuntien korvausvastuun laajenemiseen käytettäessä julkista valtaa
- Asiaa jo valmisteltu alustavasti. Tulisi ulottaa muihinkin kuin EU-oikeuden rikkomuksiin

Muuta

- Laaditaan kuntien tilanteesta kokonaisvaltainen tuoreimpiin tietoihin pohjautuva arviointi syksyllä 2019
- Harmaan talouden torjuntaohjelmaa jatketaan
- Käynnistetään vuoteen 2025 ulottuva hallinnonalat ylittävä demokratiaohjelma (erit. koulutus)
- Säädetään avoimuusrekisteri parlamentaarisen valmistelun pohjalta

Kommentointa

- Näissäkin Kuntaliitolla tulee olemaan valvottavanaan intressejä

Kaupunkipolitiikka a hallitusohjelmassa

Rinteen hallituksen ohjelma on kaupunkipolitiikan näkökulmasta hyvä (1)

- Kaupungistuminen tunnistetaan heti alussa hallitusohjelman puitteisiin liittyväksi **megatrendiksi** (s. 6)
- Hallitusohjelmassa kaupungistuminen tunnistetaan megatrendiksi, jota hyödynnetään **mahdollisuutena** ja joka nähdään Suomen mahdollisuutena kestävään kasvuun.
- Kaupungistuminen on **tärkeää hallituksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta**: ”Kaupungistumisen jatkuessa nopeana kasvukaupungeilla on keskeinen rooli kestäväen kasvun ja työllisyyden edistämisessä, ilmastonmuutoksen torjunnassa ja syrjäytymisen ehkäisyssä.” (s. 7)

Rinteen hallituksen ohjelma on kaupunkipolitiikan näkökulmasta hyvä (2)

- **Taloudellisen kestävyys**den selkeä nostaminen muiden kestäväen kehityksen ulottuvuuksien rinnalle kriteeriksi panostuksille **infrastruktuuriin ja asuntorakentamiseen**. Taloudellinen kestävyys investointipolitiikan kriteereinä on myönteistä kaupunkipolitiikkaa niin sanotun suuren kaupunkipolitiikan mielessä
- Kaupunkiseutujen väliset infrastruktuuri-investoinnit (taloudellisen kestävyysden kriteerillä toteutettuina) ovat myönteistä kaupunkipolitiikkaa

Rinteen hallituksen ohjelma on kaupunkipolitiikan näkökulmasta hyvä (3)

- **Kaupunkien ja valtion kumppanuutta** linjataan useammalla tasolla.
- Valtion ja suurten kaupunkiseutujen kumppanuutta jatketaan maankäytön, asumisen ja liikenteen **(MAL) sopimuksen** ja vahvistetaan niiden sitovuutta.
- Sopimusmenettelyä voidaan tulevaisuudessa **laajentaa uusille** yli 100 000 asukkaan kaupunkikeskuksille, kun **valtio vastaavasti lisää osallistumistaan**. Toteutettuna tämä kirjaus estää pelätyn MAL-sopimusten vesittymisen.
- Myös muille kaupunkiseuduille tarjotaan sopimuksellisuutta kunkin kaupungin edellytysten ja tarpeiden pohjalta.
- Valmistellaan **kansallinen kaupunkistrategia** em. kokonaisuuden suuntaviivoiksi

Pettymyksiä (1)

- Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen tuotti kaupungeille pettymyksen.
- Ohjelmassa kyllä todetaan, että palvelujärjestelmän haasteet ovat erilaisia eri puolilla maata
- Tämä näyttää koskevan kuitenkin vain pääkaupunkiseutua. Pääkaupunkiseudulle tarjotaan erillisratkaisua, mutta myös muilla suurilla kaupunkiseuduilla on saman tyyppisiä palveluiden haasteita.

Pettymyksiä (2)

- Kaupunkien näkökulmasta niiden asukkaiden tarpeet **palveluidensa järjestämiseen** ovat aivan yhtä oikeutettuja tulla huomioon otetuksi uudistuksessa kuin harvaan asutun maaseudun asukkaiden tarpeet.
- Kaupungeilla on erityislaatuisia ja tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi nousevia tehtäviä, kuten segregaaation ehkäisy, asuinalueilla tehtävä työ, sosiaalityön yhteys päiväkoteihin, kouluihin, nuorisotoimeen, kotouttamiseen, asuinalueiden kohentamiseen ja asukkaiden osallisuuteen siinä.

Kiitos

Arto Sulonen

+358400850232

Arto.sulonen@kuntaliitto.fi

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Finlands framgång skapas lokalt

Kommunförbundet.fi

PB 200, 00101 Helsingfors
Kommunernas hus, Andra linjen 14
00530 Helsingfors

